

FINGRID

400 kilovolts kraftledningsprojekt Keminmaa-Torne älv

Miljökonsekvensens bedömningsprogram 2018
Internationellt hörande

Innehåll

1	Projekt och dess motivering	1
1.1	Projektansvarig	2
1.2	Den ledningsrutt som är föremål för bedömning	3
1.3	Hur projektet fortskrider.....	6
1.4	Beskrivning av projektområdet och beskrivning av dess miljö.....	6
2	Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.....	8
3	Konsekvensbedömning.....	10
4	Statsgränsöverskridande miljökonsekvenser	11
5	De utredningar som ska upprättas till grund för konsekvensbedömningen	12
6	Tidsplan för projektet och MKB-förfarandet.....	12
7	Tillstånd och beslut som krävs för projektet	12

1 Projekt och dess motivering

I detta förfarande för miljökonsekvensbedömning granskas Fingrid Abp:s 400 kilovolts kraftledningsprojekt Keminmaa-Torne älv. Den kraftledningsförbindelse som är föremål för granskning är cirka 48 kilometer lång. Den nya kraftledningen finns i huvudsak i anslutning till de nuvarande kraftledningarna. Den nya ledningskorridoren uppgår till ungefär fyra kilometer. Kraftledningsprojektet Keminmaa-Torne älv är en del av Fingrids och Svenska kraftnäts samprojekt, som omfattar genomförande av en ny gränsöverföringsförbindelse mellan Pyhänselkä i Finland och Messaure i Sverige. MKB-förfarandet för avsnittet i Sverige genomförs enligt den svenska lagstiftningen. I det svenska MKB-förfarandet granskas alternativa rutter från Messaure till Vuonnonkoski. I alla ruttalternativ överskrids gränsen mellan Finland och Sverige i Vuonnonkoski.

Konsekvenserna på den svenska sidan av kraftledningsprojektet Keminmaa-Torne älv utgörs av landskapskonsekvenser som uppkommer vid passageplatsen vid Vuonnonkoski i Torne älvdal. Dessa behandlas närmare i punkt 4.

Fingrid och Svenska kraftnät gjorde år 2016 en utredning av behoven av att utveckla gränsöverföringskapaciteten. Enligt utredningen är elöverföringsförbindelserna mellan Finland och Sverige otillräckliga och så kallade "flaskhalssituationer" är väldigt sannolika också i framtiden, varför det finns ett behov av en ny överföringsförbindelse. Av de utredda olika alternativen för att utöka elöverföringskapaciteten steg en ny växelströmförbindelse från norra Finland till norra Sverige fram som det mest lönsamma alternativet, såväl ur en nationalekonomisk som ur teknisk synvinkel. Fingrid och Svenska kraftnät har undertecknat ett avtal om genomförandet av förbindelsen 23.8.2017. Projektet togs upp på EU-kommissionens lista över projekt av allmänt gemensamt intresse (Projects of Common Interest, PCI) 23.11.2017. Projektets PCI-nummer och beskrivningar är: 4.10 Cluster Finland – Sweden [currently known as "Third interconnection Finland – Sweden"], including the following PCIs:

- 4.10.1 Interconnection between northern Finland and northern Sweden
- 4.10.2 Internal line between Keminmaa and Pyhänselkä (FI)

Status kan beviljas för projekt som är väsentliga för den inre marknaden för energi i EU och uppnåendet av EU:s energipolitiska mål. Huvudmålet för EU:s energipolitik är överkomligt, tryggt och hållbart producerad energi.

Det i detta förfarande för miljökonsekvensbedömning granskade kraftledningsprojektet Keminmaa-Torne älv är en del av ovan nämnda PCI-projekt och kraftledningsförbindelsen mellan Pyhänselkä-Messaure (Bild 1). Det nationella PCI-förfarandet startas vad gäller avsnittet Keminmaa-Torne älv i det fortsatta skedet.

Bild 1. PCI-projektets kraftledningsrutt i sin helhet (Pyhänselkä-Messaure).

För att förbättra elöverföringskapaciteten behövs en ny kraftledningsförbindelse på 400 kilovolt från Sverige till Muhos, närmare sagt till elstationen i Pyhänselkä. MKB-förfarandet för kraftledningsavsnittet mellan Pyhänselkä i Muhos och Keminmaa har framskridit till beskrivningsskedet och bedömningsbeskrivningen för projektet är framlagd under hösten 2018. Det kraftledningsprojekt som är föremål för granskning i detta förfarande för miljökonsekvensbedömning gäller kraftledningsförbindelseavsnittet från Keminmaa till den finsk-svenska gränsen.

Bakgrunden till kraftledningsprojektet är behovet av ytterligare kapacitet mellan Sverige och Finland på elmarknaden. Elöverföringen mellan Finland och Sverige är bland den mest livligaste i proportion till elöverföringsnätets kapacitet. Gränsöverföringskapaciteten mellan länderna är ofta otillräcklig, då elmarknaden inte kan fungera effektivt och elpriserna differentieras. Vid en importsituation leder detta till uppgång i priset på finländsk el.

Om projektet i sin helhet eller partiellt inte genomförs uppkommer betydande nationalekonomiska olägenheter och omfattande användning av förnybar energi försvåras. I statsrådets redogörelse om den nationella energi- och klimatstrategin fram till år 2030, vilken gavs ut i januari 2017, står det att: "Elmarknadens funktion utvecklas med den regionala och europeiska marknaden som utgångspunkt. Den planerade nya växelströmsförbindelsen mellan Norra Finland och Norra Sverige är ett centralt projekt för att säkerställa tillräckliga överföringsförbindelser."

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB, 252/2017) och statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) förutsätter tillämpning av MKB-förfarandet på energiöverföringsprojekt i Finland vilka omfattar kraftledningar på minst 220 kilovolt ovanför markytan, vars längd är över 15 kilometer. På projektet i fråga tillämpas ett förfarande för miljökonsekvensbedömning, eftersom kraftledningens spänningsnivå är 400 kilovolt och lednings längd är ungefär 46 kilometer.

1.1 Projektansvarig

Fingrid Abp är ett riksomfattande stamnätsbolag, som ansvarar för det finländska elsystemets funktion utifrån elmarknadslagen (588/2013) och enligt villkoren i det elnätstillstånd som beviljats till bolaget. Företaget ska fullgöra de skyldigheter som följer av elmarknadslagen på långsiktigt sätt, på så sätt att stamnätet är driftsäkert och har en tillräcklig överföringskapacitet. Energimyndigheten fungerar som tillsynsmyndighet för bolaget.

1.2 Den ledningsrutt som är föremål för bedömning

Fingrid och Svenska kraftnät granskade i samarbete flera alternativa platser för korsningen av den finsk-svenska gränsen (Bild 2). Utgångspunkten för granskningen var att hitta det mest genomförbara alternativet för bägge bolag. Granskningen av alternativen omfattade sju olika passageplatser längs Torne älv, av vilka passageplatsen vid Vuennonkoski valdes som det bästa stället utifrån olika grunder. Denna punkt visade sig vara den lämpligaste, eftersom passagen över Torne älv vid Vuennonkoski tekniskt sett är genomförbar för bägge bolag och passageplatsen, med beaktande av alla synvinklar, kan nås.

UNDERSÖKTA ALTERNATIV

Alternativ A, Kauvosaarenpää i Övertorneå: Vad gäller passagen över Torne älv var alternativ A tekniskt genomförbar ur bägge bolags synvinkel. Alternativet var dåligt ur Fingrids synvinkel, eftersom bland annat tätbebyggelse, översvämningsriskområden och det värdefulla landskaps- och världsarvsområdet i Aavsaksa korsas söder om den fortsatta ruten vid sidan om den nuvarande 110 kilovolt-kraftledningen. Kringgående av dessa hade krävt en lång helt ny kraftledningsrutt från öst mot syd. Det konstaterades att också kraftledningsrutt från en omväg hade varit en utmaning, bland annat på grund av ruttens längd och de stora topografiska skillnaderna. Därför ansågs det att alternativ A inte var genomförbart.

Alternativ B, Aavsaksa i Övertorneå: Vad gäller passagen över Torne älv var alternativ B dåligt ur bägge bolags synvinkel. Bland annat det stora översvämningsriskområdet och den synnerligen långa spänningslängden över älven utgjorde utmaningar. Vad gäller Fingrid förekom motsvarande problem som i alternativ A söder om den fortsatta ruten. Därför ansågs inte alternativ B vara genomförbart.

Alternativ C, Armassaari i Övertorneå: Vad gäller passagen över Torne älv var alternativ C dåligt ur bägge bolags synvinkel. Bland annat det stora översvämningsriskområdet och den synnerligen långa spänningslängden över älven utgjorde utmaningar. Därför ansågs det att alternativ C inte var genomförbart.

Alternativ E, Rautonpää i Torneå: Vad gäller passagen över Torne älv var alternativ E dåligt ur bägge bolags synvinkel. Bland annat det stora översvämningsriskområdet och den synnerligen långa spänningslängden över älven utgjorde utmaningar. Därför ansågs det att alternativ E inte var genomförbart.

Alternativ F norr, Kukkolankoski i Torneå: I alternativ F norr var passagen över Torne älv tekniskt sett genomförbar, men bosättningen och turistdestinationerna i Kukkolankoski utgjorde utmaningar i synnerhet på den svenska sidan. Därför ansågs inte alternativ F norr vara genomförbart.

Alternativ F söder, Kukkolankoski i Torneå: I alternativ F söder var passagen över Torne älv tekniskt sett genomförbar. På den finska sidan hade 220 kilovolt-kraftledningen rivits vid passagepunkten, och en ny kraftledning hade ursprungligen planerats på dess plats. På den svenska sidan hade denna passagepunkt dock förutsatt inlösning av flera fastigheter. Därför ansågs inte alternativ F söder vara genomförbart.

Bild 2. Utredda gränsövergångsställen.

Projektet är förlagt till Västra Lappland, i området för kommunerna Keminmaa, Torneå och Övertorneå (Bild 3). Den kraftledning som är föremål för undersökning finns i de landsbygdsområden som kantar Torne älv dal och upphör vid Torne älv vid riksgränspassagen. Det karakteristiska för hela regionen är att älvdalarna fungerar som stomme för samhällsstrukturen.

Den byggda miljön och bosättningen är likt en tråd och på ett relativt tydlig avgränsat sätt koncentrerad till Torne älv och Liakanjoki. Kraftledningsrutten finns till största del i så gott som obebodda skogs- och kärrområden. Rutten korsar också åkeröppningar. I närheten av kraftledningsrutten finns två byar, Kuusimaa och Rynnäsenpää.

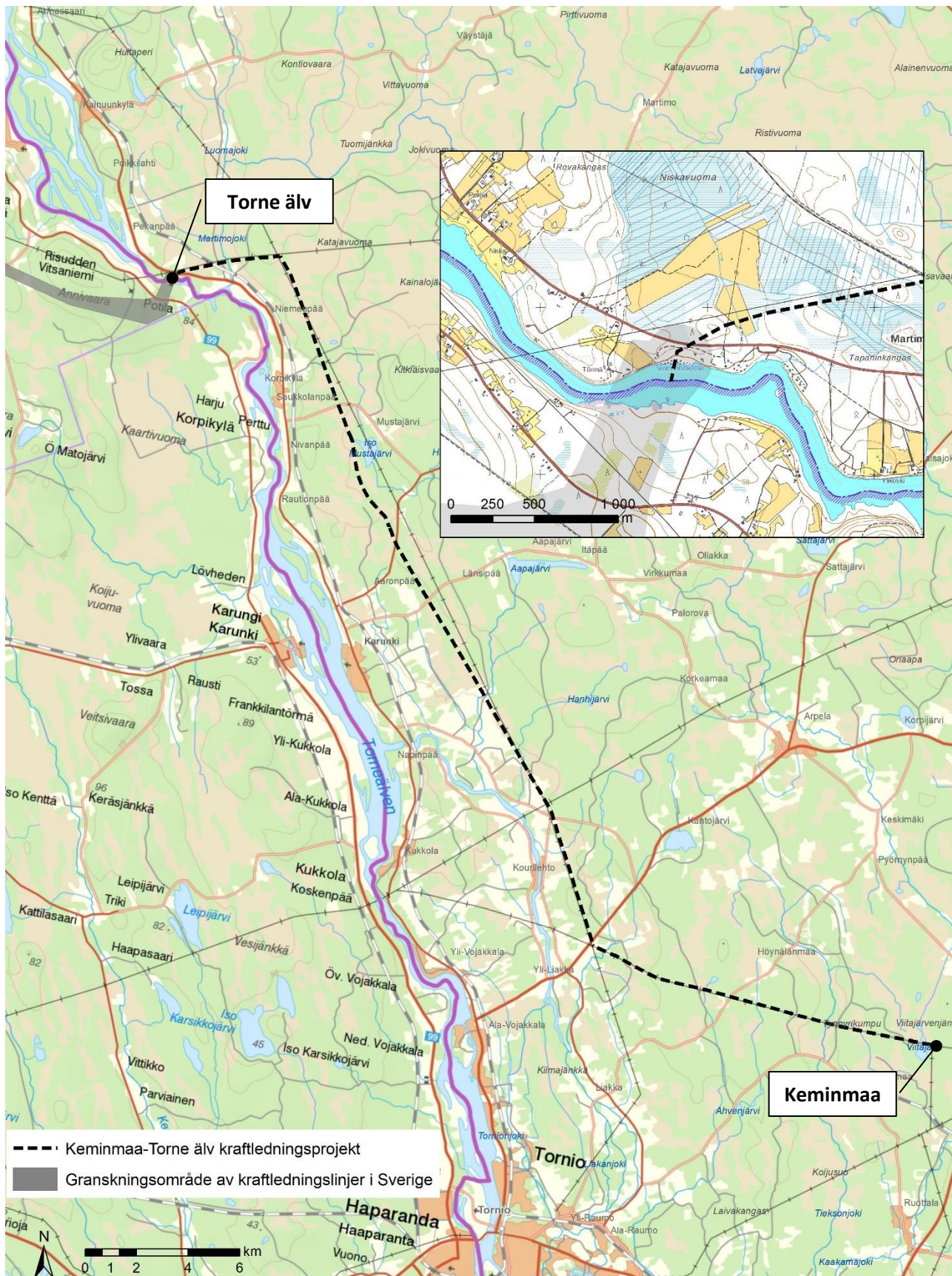

Bild 3. Ledningsrutt som är föremål för bedömning.

Nordväst från den nya elstationen i Keminmaa är ledningsrutten placerad vid sidan om den nuvarande 400 kV-kraftledningen. Före Yli-Liakka vänder ledningsrutten mot norr, och den är placerad vid sidan om den nuvarande 110 kV-kraftledningen. Vid Natura 2000-området Hurujärvi–Iso-Mustajärvi avviker ledningsrutten från den nuvarande kraftledningen och följer en ny terrängkorridor väster om Natura-området. På den norra sidan om Naturaområdet finns ledningsrutten på nytt i anslutning till den nuvarande 110 kilovolt-kraftledningen. Den planerade ledningsrutten svänger i västlig riktning i närheten av Martimo by och är placerad vid sidan om den nuvarande 400 kilovolts-kraftledningen. Innan passagen över Torne älv vid Vuennonkoski avviker ledningsrutten från den nuvarande kraftledningsrutten och den finns i en ny terrängkorridor. Kraftledningsruttens längd är i sin helhet ungefär 48 kilometer. Den nya ledningskorridoren uppgår till ungefär fyra kilometer.

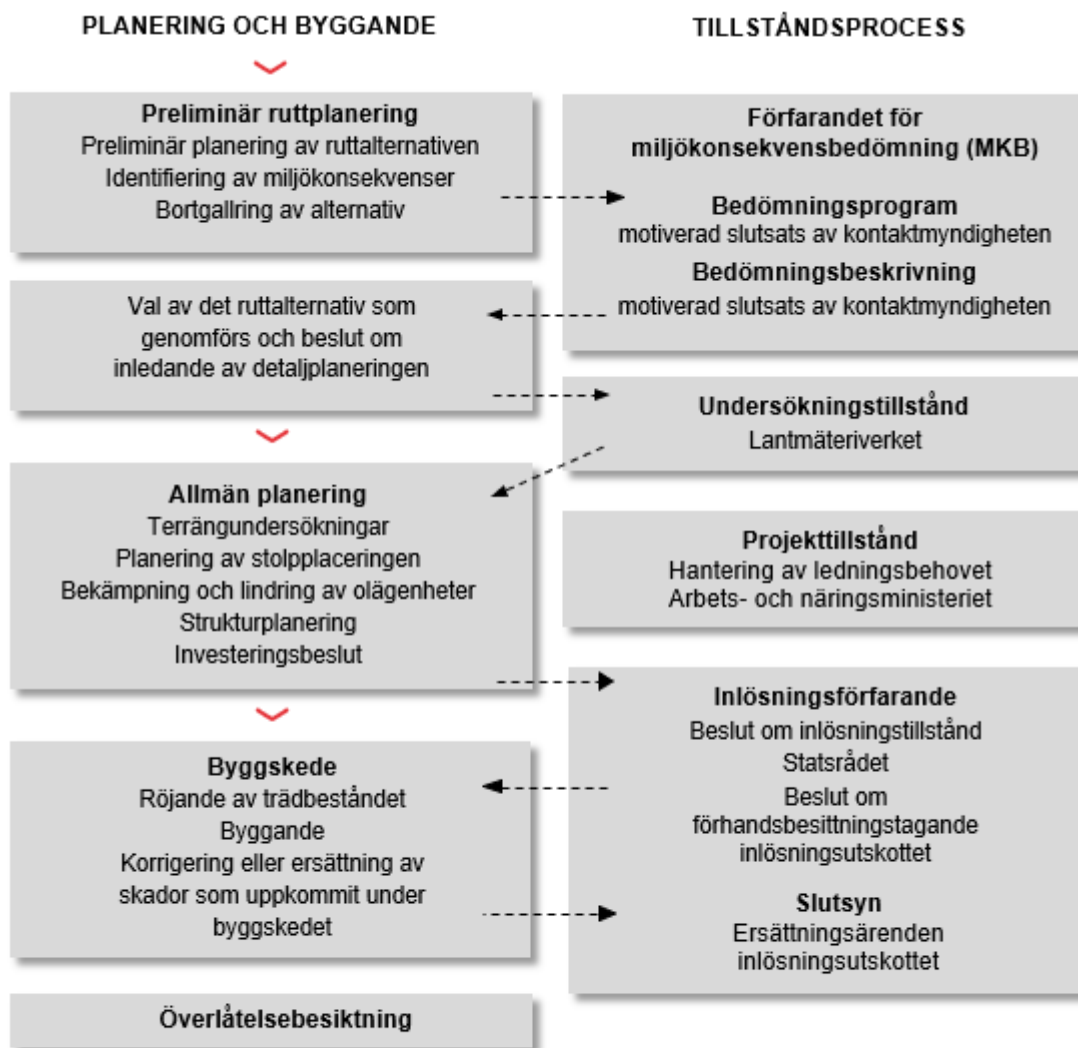
Den byggda miljön och bosättningen är likt en tråd och på ett relativt tydlig avgränsat sätt koncentrerad till Torne älv och Liakanjoki. Kraftledningsrutten finns till största del i så gott som obebodda skogs- och kärrområden. Rutten korsar också åkeröppningar. I närheten av kraftledningsrutten finns två byar, Kuusimaa och Ryyinäsenpää.

Kraftledningsstolparna är i princip stagade, tvåfotade portastolpar. I åkerområden är det möjligt att använda så kallade åkerstolpar, under vilka det är möjligt att röra sig med arbetsmaskiner. Vid placering bredvid nuvarande kraftledningar behöver de 400 kV-kraftledning som granskas i detta sammanhang ett ledningsområde som är 37–41 bredare än för närvarande. Den bredd som ledningsområdet kräver är 62 meter då kraftledningen finns i en ny terrängkorridor. Stolpens översta delar, det vill säga åskutbuktningarna, når i snitt ungefär 35 meters höjd, och stolpintervallet är i typfallet ungefär 300-400 meter.

Bild 4. Stagad, tvåfotad portalstolpe. I detta projekt motsvarar stolpkonstruktionen den stolptyp som finns på bilden. Bild: Nuvarande 400 kilovolts kraftledning vid Torne älv.

1.3 Hur projektet fortskrider

Längden på kraftledningsprojektet inklusive alla skeden är ungefär 5–8 år.

1.4 Beskrivning av projektområdet och beskrivning av dess miljö

Den kraftledningsrutt som är föremål för undersökning finns i landsbygdsområdet mellan Keminmaa-, Torneå- och Övertorneånejden. Kraftledningsruten finns i huvudsak i skogs- och jordbruksområdena.

Markanvändning och planläggning

Det planerade kraftledningsprojektet omfattas av landskapplanen för Västra Lappland. Ledningsruten finns i området för generalplanen för Torneå 2021 och i området för generalplanen för Torne älv i Övertorneå. Därtill korsar ledningsruten Törmä strandplaneområde i Vuonnonkoski i Övertorneå. I området för ledningsruten i Keminmaa finns det ingen general- eller detaljplan.

Landskap och kulturhistorisk miljö

Utöver skogsområdena omfattar granskningszonen för kraftledningen öppna eller halvöppna kärr i relativt stor omfattning. Kärren utgörs av mindre öppningar inne i och mellan skogsområdena eller av större, så gott som trädlösa, helheter av flera kärr.

Ett viktigt särdrag i granskningszonen för kraftledningen är älvar av varierande storlek och tätt sammanhängande älvdalar och kulturmiljöer. Längs kraftledningsrutten eller i närheten av denna finns det två stora älvar, vilka från öst till väst är Liekanjoki och Torne älv.

Den byggda miljön är detaljerad i granskningszonen för kraftledningen och den utgörs i huvudsak av byarna vid älvstränderna och enskilda gårdar och byggnader. Det karakteristiska för den byggda miljön i granskningszonen är byar som är placerade likt en tråd i älvdalarna, i vilka värdefulla byggnader och hela gårdsområden bevarats. I den byggda miljön kan man, trots nybyggandet, fortfarande väl urskilja de kulturhistoriska särdragen i området.

I projektområdets granskningszon ligger ett landskapsområde som i statsrådets principbeslut (1995) klassificerats som ett nationellt värdefullt landskapsområde; Torne älvdal. Torne älvdal är representativt för den äldsta och det mest etablerade kulturlandskapet i Keminmaa-regionen. Landskapsområdet sträcker sig från den norra delen av Torneå stad till närheten av Övertorneå tätort. Torne älvdal är platt och öppen. Längre norrut börjar de branta formerna i fjäll- och älvregionen i Nordbotten urskilja sig i det omkringliggande landskapet. Älvfåran är bred och de stora ängholmarna är karakteristiska för landskapet. Den norra delen av kraftledningen ligger på ett avstånd på ungefär 300 meter från landskapsområdet Torne älvdal. Längre söderut ligger landskapsområdet väster om kraftledningsrutten, som kortast på ett avstånd på ungefär 300 meter.

I granskningszonen för projektområdet finns det också ett landskapsmässigt värdefullt landskapsområde, Torne älvs kulturlandskapsområde. Avgränsningen av landskapsområdet och dess värden grundar sig på det nationellt värdefulla landskapsområdet Torne älvdal och på den nationellt betydelsefulla byggda kulturmiljön, bosättningen vid Torne älvs strand. Strandområdena på den svenska sidan är också en väsentlig del av landskapsbilden. Kraftledningen finns i den norra delen på ett avstånd på ungefär 700 meter från Torne älvs kulturlandskapsområde. Längre söderut ligger landskapsområdet väster om kraftledningsrutten, som kortast på ett avstånd på ungefär 300 meter.

Naturtyper och växtlighet

Skogarna i projektområdet är i skogsbruksanvändning och det område som är föremål för utredning omfattar i stor mängd tall- eller tallblandskogar. Största delen av skogarna är unga eller uppvuxna skogar av jämn struktur.

De kärrområden som finns längs kraftledningsrutten är i stor utsträckning dikade. Nästan alla mossar är dikade. Av de öppna kärr som finns längs ledningsrutten är en del i naturtillstånd eller partiellt i naturtillstånd.

Fågelbestånd och annan fauna

Den planerade kraftledningsrutten finns i huvudsak i en skogsmiljö där skogsbruk idkas i stor utsträckning och i ett område av dikade torvmarker. Längs linjen finns inte livsmiljöer som är värdefulla för fågelbestånden (såsom kärr i naturtillstånd, gamla skogar eller våtmarker). Projektområdet finns inte längs riksomfattande huvudflyttrutter. Det finns inte viktiga mat- eller rastplatser för fågelbeståndet längs den planerade kraftledningsrutten eller i den omedelbara närheten av denna.

Faunan i området består till största del av däggdjursarter som är sedvanliga i skogsbruksdominerade områden. De typiska däggdjuren utgörs av älg, ekorre, skogshare och räv. Därtill förekommer en mängd olika små däggdjur i området.

Skyddsområden

Den planerade ledningsrutten passerar över det skyddsområde i Natura 2000-nätverket vilket utgörs av Vattendragen Torne älv och Muonio älv. Skyddet av området grundar sig på habitatdirektivet. På ett kortare avstånd än 100 meter från den planerade ledningsrutten finns naturskyddsområdet Hurujärvi – Iso-Mustajärvi och det tillfälliga skyddsområdet i närheten av Iso-Mustajärvi. Därtill finns naturskyddsområdet Martti på ett kortare avstånd än 500 meter från ledningsrutten, vilket är ett naturskyddsområde som utgörs av privat mark. Naturskyddsområdet Hurujärvi – Iso Mustajärvi ingår i Natura 2000-nätverket. Skyddet av området bygger på såväl habitat- som fågeldirektivet.

Kraftledningsrutten korsar Torne älv och Muonio älv Natura-område i Vuennonkoski. Torne älv är ungefär 250 meter bred vid övergångsstället. Stolplatserna fastställs först i samband med den detaljerade planeringen. Stolplatserna kommer att vara placerade på bägge sidor om Torne älv utanför

bankarna, utanför översvämningens riskområdet, och det finns inte behov av att placera stolpar i vattendraget. I så fall orskar inte grundläggningen ändringar i älvbankarna och tillfällig grumlighet uppkommer inte i älven, vilken skulle påverka vattenkvaliteten. Byggandet eller användningen av kraftledningen leder inte till skadliga konsekvenser för vattendragen.

Yt- och grundvatten

Den planerade ledningsrutten ligger i Kemi älv och Torne älv vattenvårdsområden. I Kemi älvs vattenvårdsområde går ledningsrutten genom Kaakamojoki vattendragsområde (huvudavrinningsområde 66). I det finska avsnittet av det internationella vattenvårdsområdet Torne älv finns ledningsrutten i Torne älvs vattendragsområde (huvudavrinningsområde 67). Den planerade ledningsrutten finns i ett översvämningens riskområde (återkommande översvämning en gång per 20 år) enbart vid den plats där rutten passerar över Torne älv.

Den planerade ledningsrutten går över Revonpesämaa grundvattenområde i Torneå. Revonpesämaa är ett viktigt grundvattenområde för vattenförsörjningen. Ledningsrutten går genom grundvattenområdet i en sträcka på 365 meter och 52 meter från grundvattenbildningsområdet. Palanutrova grundvattenområde i Torneå ligger på ett avstånd på cirka 25 meter öster om den planerade ledningsrutten, men det har tagits bort från grundvattenklassificeringen på våren 2018.

Bosättning, befolkning, näringar och rekreation

Längs kraftledningen finns det få bosättningskoncentrationer och de är relativt små vad gäller antalet invånare. De största bosättningskoncentrationerna i närheten av elkraftledningen är Kuusimaa och Vuennonkoski. I närheten av kraftledningen (300 m) finns det sammanlagt 16 bostadshus och 9 semesterbyggnader. På ett kortare avstånd än 100 meter från ledningsrutten finns det enbart en bostadsbyggnad och en semesterbyggnad.

I Västra Lappland finns det knappt med odlingsområden. Åkerområden är dock lokalt viktiga och de är koncentrerade till de bebodda områdena i älvdalarna. Enligt terrängdatabasen är kraftledningsrutten placerad på åkerområden i en sträcka på sammanlagt ungefär 3,7 kilometer. Också skogsbruk är av stor betydelse i projektområdet, då ledningsrutten i huvudsak går utanför bebodda områden. Den areal av skogsmark som det nya ledningsområdet kräver är ungefär 165 hektar (inklusive kärren med trädbestånd).

Kraftledningen finns i huvudsak utanför renbeteslagen. Före passagen över Torne älv vid Vuennonkoski går kraftledningen genom den sydligaste spetsen av Lohijärvi renbeteslag. Lohijärvi renbeteslag finns inte i ett område som är särskilt avsett för renhållning enligt renskötsellagen (848/1009).

För närvarande finns det inga gruvor i drift längs kraftledningsrutten, och inte heller områden som är föremål för en ansökan eller beslut om gruvverksamhet enligt gruvlagen. Inte heller de torvproduktionsföretag som verkar i området planerar torvproduktion längs ledningsrutten eller i dess närhet.

De planerade och uppförda vindkraftsområden i regionen ligger på ett jämförelsevis stort område, men med tyngdpunkt på kustområdet på grund av det blåsiga vädret och elöverföringsförbindelserna. I närheten av kraftledningsrutten finns det två vindkraftsområden: vindkraftområdet i Korkearova i Torneå vilket befinner sig i tillståndsskedet och vindkraftverksamhetsområdet i Kitkiäisvaara i Torneå, vilket är i drift.

Elkraftledningen ligger i Honkamaa, som i landskapsplanen för Västra Lappland antecknats som ett område som lämpar sig för vindkraftproduktion.

I området finns det inte egentliga stora rekreations- och utevistelseområden. Utredningsområdet utgörs av landsbygd, varför invånarna enkelt kan nå stora naturområden för rekreation i naturen. Skogarna och kärrområdena används för utevistelse, bärplockning, svampplockning och jakt. I området för den planerade ledningsrutten har man i landskapsplanen för Västra Lappland antecknat en vandringsled och snöskoterleder, vilka tangerar kraftledningsrutten. Längs ledningsrutten finns det semesterboende i Vuennonkoski, som också är en mycket viktig fiske- och paddlingsplats.

2 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I lagstiftningen om miljökonsekvensbedömning (MKB) förutsätts det att bedömningsförfarandet tillämpas på minst 2220 kilovolts kraftledningar ovanför marken, vars längd överstiger 15 kilometer. Syftet

med bedömningsförfarandet är att identifiera, bedöma och beskriva projektets sannolika betydande miljökonsekvenser och höra myndigheterna och dem vars förhållanden eller intressen kan påverkas av projektet och också samfund och stiftelser vars bransch kan påverkas av projektets konsekvenser.

MKB-förfarandet är indelat i två huvudskeden, som utgörs av **bedömningsprogrammet** och **bedömningsbeskrivningen** (Bild 5). I det första skedet utarbetas ett **bedömningsprogram**, det vill säga en plan över de nödvändiga utredningarna och anordnandet av bedömningsförfarandet.

MKB-PROCESS FÖR KRAFTLEDNINGSPROJEKTET

Växelverkan och information

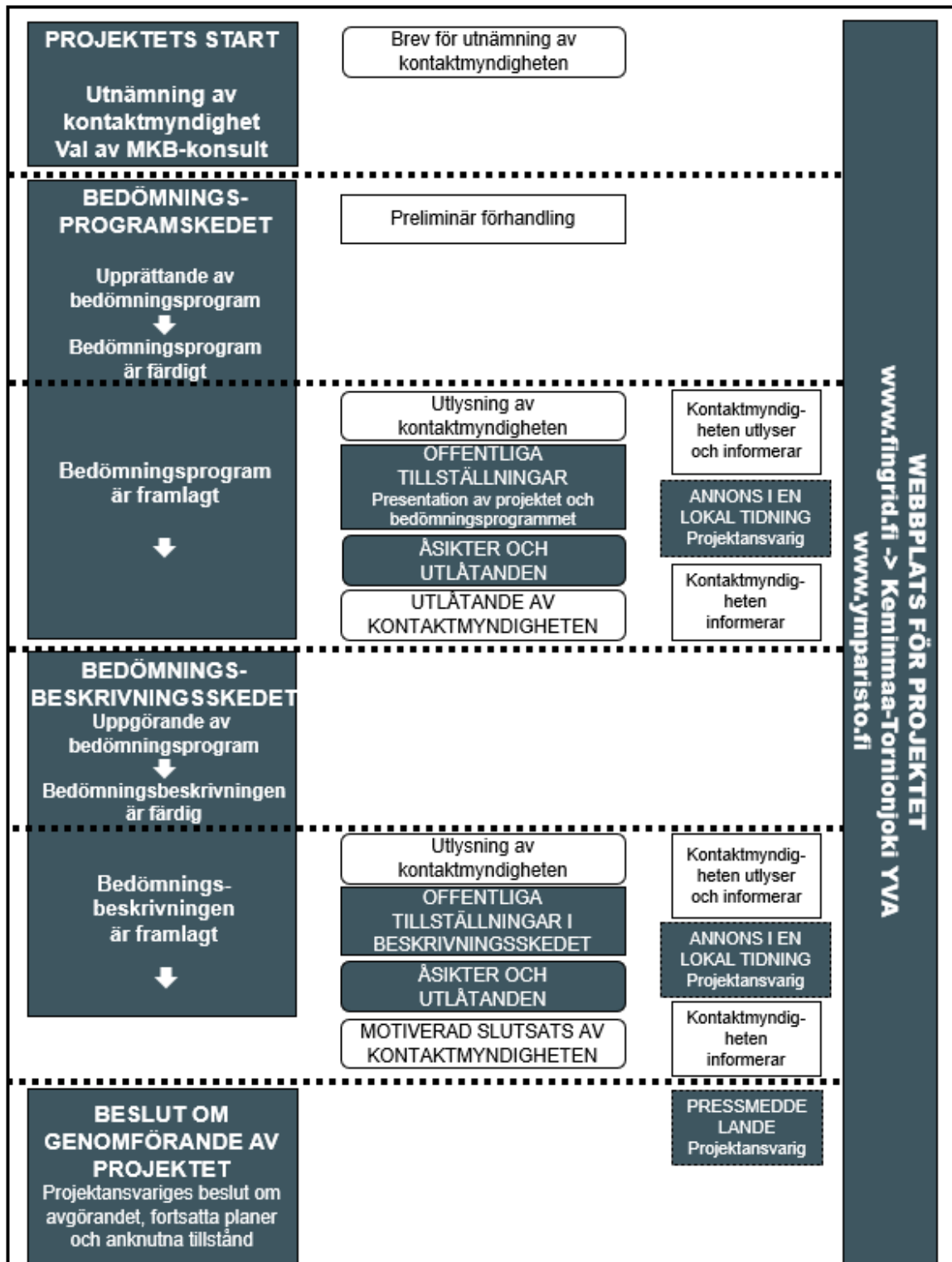

Bild 5. Exempel på hur MKB-förfarandet för ett kraftledningsprojekt framskrider och växelverkar.

Bedömningsprogrammet hålls officiellt framlagt i kommunerna i influensområdet. Under den tid då programmet är framlagt presenteras projektet och bedömningsprogrammet vid offentliga tillställningar och medborgarna har möjlighet att ge sin åsikt om projektet till närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland (NTM-centralen), som fungerar som kontaktmyndighet. NTM-centralen i Lappland begär utlåtanden om bedömningsprogrammet av olika intressentgrupper och kommunerna och ger utifrån denna ett eget utlåtande, som tillsammans med MKB-programmet utgör en anvisning till utredningsarbetet för miljökonsekvenserna.

I det andra skedet av bedömningsförfarandet sammanställs resultaten av bedömningsarbetet och jämförelsen av konsekvenserna till en **bedömningsbeskrivning**. Tonvikten i bedömningsbeskrivningen ligger på de sannolikt betydande konsekvenserna av projektet. Bedömningsbeskrivningen är på samma sätt som i programskedet officiellt framlagd i kommunerna i influensområdet och de centrala resultaten av bedömningen presenteras vid offentliga tillställningar. Efter framläggningen bedömer kontaktmyndigheten om bedömningsbeskrivningen är tillräcklig och ger en motiverad slutsats om projektets viktigaste miljökonsekvenser. Bedömningsbeskrivningen, de åsikter och utlåtanden som getts om denna, beaktandet av den motiverade slutsatsen och den uppdaterade motiverade slutsatsen ska inkluderas i tillståndsförfarandena för projektet.

3 Konsekvensbedömning

Med miljökonsekvenser avses de direkta och indirekta konsekvenserna för miljön vilka orsakas av den planerade kraftledningen. Konsekvensbedömningen omfattar konsekvenserna under byggandet, användningen och urdrifftagandet (rivningen) av kraftledningen.

Vid bedömningsförfarandet för miljökonsekvenser granskas projektets konsekvenser på ett övergripande sätt för människor, miljöns kvalitet och läge, markanvändningen och naturresurserna samt den ömsesidiga växelverkan mellan dessa i den omfattning som MKB-lagen och -förordningen förutsätter.

Varje MKB-projekt har egna typiska konsekvenser som beror på projektets natur, omfattning och placering och dessa är föremål för särskild uppmärksamhet i samband med MKB-processen. Ovan redogjorda konsekvenser som i huvudsak ska bedömas preciseras alltid enligt projekt. Tonvikten på bedömningen av miljökonsekvenserna ligger på sannolikt betydande konsekvenser. Med miljökonsekvens avses att ett objekt som finns i projektområdet eller i dess närliggande omgivning ändras under byggskedet av projektet, under driften eller vid urdrifftagandet, det vill säga vid rivningen.

I detta projekt föreslås det att miljökonsekvensbedömningen riktas mot följande prognostiserade konsekvenser som sannolikt kommer att vara betydande:

- Konsekvenser för näringsverksamheten vad gäller jord- och skogsbruk
- Konsekvenser för bosättningen
- Inverkan på landskapet och värdeobjekten i kulturarvet i synnerhet i stranden av Torne älv
- Konsekvenserna av kraftledningsrutterna för värdeobjekten i naturen och naturens mångfald är ur hela projektområdets synvinkel

Miljökonsekvensbedömningen genomförs på så sätt att förekomsten av miljökonsekvenser beskrivs och förändringens omfattning jämfört med det nuvarande tillståndet bedöms. Konsekvensbedömningen grundar sig på tillgänglig information om den aktuella situationen för miljön och om utförda undersökningar och modelleringar. Den geografiska avgränsningen av de konsekvenser som är föremål för bedömning varierar enligt det delområde som är föremål för bedömning.

I detta projekt tillämpas bedömningsmetoden enligt IMPERIA-projektet, vilken är en metod för att bedöma miljökonsekvensernas betydelse, vilken grundar sig på fastställande av omfattningen på konsekvenserna och värdering av bedömningsobjektet. Miljökonsekvensernas betydelse fastställs på skalan – inga konsekvenser – små skadliga konsekvenser – måttliga skadliga konsekvenser – betydande skadliga konsekvenser. Vid bedömningen av betydelsen beaktas i sakkunnigbedömningen konsekvensernas storleksklass och konsekvensobjektets värde och känslighet.

Vad gäller miljökonsekvensbedömningen utarbetas en beskrivning såväl i skriftlig form som i tabellform. Vad gäller varje delområde jämförs den ledningsrutt som undersöks med nuvarande läge. Vad gäller bedömningen av konsekvensernas betydelse beaktas osäkerhetsfaktorer och möjligheter att lindra konsekvenserna.

4 Statsgränsöverskridande miljökonsekvenser

De statsgränsöverskridande miljökonsekvenserna av detta kraftledningsprojekt anknyter till de **landskapskonsekvenser** som uppkommer vid punkten för passagen över Vuennonkoski i Torne älvdal. Kraftledningen syns inte över den finländska gränsen i övriga delar, då den går minst 1,5 kilometer från Torne älv. Torne älv har en mycket platt och öppen landskapsbild. Älvstrandens omgivning är svagt kuperad och utsikten sträcker sig lokalt väldigt långt över strandängarna och de odlade åkrarna. I nordlig riktning blir Torne älvdal klart smalare, älvfåran krokigare och strandbankerna brantare. I så fall sträcker sig inte utsikten långt längs med älven, utan utsikten upphör i typfallet redan vid följande älvkrok. Torne älvdal har i Finland klassificerats som ett nationellt värdefullt landskapsområde. I dess byggda miljö kan tydligt urskilja de tidsmässiga lagren, där det äldsta och ståtligaste byggnadsbeståndet finns mellan riksvägen och älven, medan enbart ny bosättning finns öster om riksvägen. Landskapet i odlingszonen är väldigt detaljerat och varierande. På många platser öppnar sig vackra vyer över älvdalen. Landskapsbilden bryts lokalt av nybygge som inte passar in i omgivningen och av sommarstugor. Busksnåret vid odlingarna och i synnerhet på ängholmarna och lokalt också förfallna byggnader utgör också landskapsstörningar.

Bild 6. Den nuvarande kraftledningen på 400 kilovolt mellan Finland och Sverige i Vuennonkoski. Den kraftledningsstolpe som syns på bilden finns på den finska sidan.

Bild 7. Torne älv vid Vuennonkoski. Den högra kanten av bilden visar älvstranden på den svenska sidan.

I de bedömningsbeskrivning som gäller miljökonsekvenserna granskas landskapsändringen och dess konsekvens för älvlandskapet och bosättningen i Vuennonkoskiregionen, som omfattar båda strandområden längs Torne älv. Därtill granskas projektets konsekvenser för rekreationsanvändningen i älvomgivningen i bedömningsbeskrivningen.

5 De utredningar som ska upprättas till grund för konsekvensbedömningen

Följande utredningar har utarbetats eller kommer att utarbetas i samband med konsekvensbedömningen:

- Behovsbedömningar inom ramen för Naturabedömningen rörande Naturaområdet Hurujärvi – Iso-Mustajärvi (FI1301909) och Naturaområdet Vattendragen Torne älv och Muonio älv
- Nornautredning
- Inventering av värdefulla naturobjekt
- Häckfågelutredningar
- Landskapsanalys utifrån en landskapsarkitekts terrängbesök
- Illustrationer vid referatskedet
- El- och magnetfältkalkyler vid beskrivningsskedet
- Arkeologisk inventering

6 Tidsplan för projektet och MKB-förfarandet

Kraftledningsprojektet har börjat med den preliminära planeringen och förfarandet för miljökonsekvensbedömning. MKB-förfarandet har inletts formellt, då MKB-programmet lämnats in till NTM-centralen i Lappland, som verkar som kontaktmyndighet.

Den egentliga konsekvensbedömningen görs under åren 2018–2019. Resultaten sammanställs till en bedömningsbeskrivning, som färdigställs år 2019. MKB-förfarandet upphör med den motiverade slutsats som kontaktmyndighet ger om bedömningsbeskrivningen uppskattningsvis på hösten 2019.

Fingrid fattar ett beslut om den fortsatta planeringen av projektet och byggandet senare. Det uppskattas att byggandet av kraftledningar pågår i 2–3 år. Fingrids och Svenska kraftnäts gemensamma mål är att ta i drift den nya gränsförbindelsen före slutet av år 2025.

7 Tillstånd och beslut som krävs för projektet

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB, 252/2017) och statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) förutsätter tillämpning av **MKB-förfarandet** på

energiöverföringsprojekt som omfattar minst 220 kilovolts kraftledningar ovanför markytan, vars längd överstiger 15 kilometer.

I detta MKB-förfarande ska ett **internationellt hörande** anordnas, eftersom projektet har statsgränsöverskridande konsekvenser (MKF, 252/2017). Det internationella hörandet ger medborgare på bägge sidor om gränserna i projektets influensområde möjlighet att lägga fram sin ståndpunkt med anledning av projektet. I samband med internationellt hörande är hörandetiden i allmänhet 60 dagar.

För att undersöka terrängen längs ledningsrutten behöver Fingrid ett **undersökningstillstånd** av Lantmäteriverket för att markera kraftledningens mittlinje i terrängen. I det skedet mäts nuvarande ledningar, vägar, konstruktioner och terrängprofilen. Tillståndet ger också rätt att markera stolpplatser och undersöka jordmånen vid potentiella stolpplatser.

Innan projektet genomförs ansöker Fingrid om ett **projekttillstånd** enligt **elmarknadslagen** (588/2013) för en riksgränsöverskridande kraftledning av arbets- och näringsministeriet (ANM). Ett projekttillstånd berättigar inte till att bygga kraftledningar och det fastställer inte kraftledningsrutten. I tillståndsbeslutet fastställs det att byggande av högspänningsledningen och nödvändigt för att trygga elöverföringen. Till ansökan om projekttillstånd fogas bedömningsbeskrivningen av miljökonsekvenserna och en motiverad slutsats.

Fingrid ansöker om **inlösningsstillstånd** för kraftledningsområdet. Inlösnings regleras i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). Till tillståndsansökan fogas de utredningar som inlösningslagen förutsätter, såsom miljökonsekvensbeskrivningen och den motiverade slutsatsen av kontaktmyndigheten om denna. Inlösningsärendet bereds av arbets- och näringsministeriet och tillstånd beviljas av statsrådet. I och med inlösningsförfarandet får Fingrid nyttjanderätt till ledningsområdet, utifrån vilken kraftledningen kan byggas, användas och underhållas.

Om kraftledningen dras genom en vägmiljö, ska ett beslut om undantag i enlighet med 47 § i **landsvägslagen** (503/2005) sökas för byggande inom en landsvägs skydds- eller frisiktsområden. Eftersom det handlar om ett nationellt betydande stamnätsprojekt, är det inte nödvändigt att ansöka om ett separat tillstånd att passera under eller över en väg för kraftledningen, utan tillståndsbehandlingen sköts med NTM-centralens utlåtandeförfarande i samband med förfarandet enligt inlösningslagen.

Om kraftledningen är placerad på ett järnvägsområde ska ett tillstånd av banhållaren enligt 36 § i **banlagen** (110/2007) ansökas (av Trafikverket vad gäller bannät). För att bygga en kraftledning över en järnväg ska ett separat korsningstillstånd ansökas av Trafikverket (efter inlösningsstillståndet). Kraftledningsprojektet passerar över Kolaribanan i Martimo i Övertorneå.

Vid behov ska behovet av ett flyghindertillstånd enligt **luffartslagen** (864/2014) beaktas. Ett flyghindertillstånd ansöks hos Trafiksäkerhetsverket Trafi. I detta projekt är det möjligt att ett flyghindertillstånd behövs, eftersom kraftledningen på det närmaste stället ligger ungefär på ett avstånd på ungefär 14 kilometer från Kemi-Torneå flygplats.

FINGRID

Projektansvarig

Fingrid Abp
PB 530
00101 HELSINGFORS

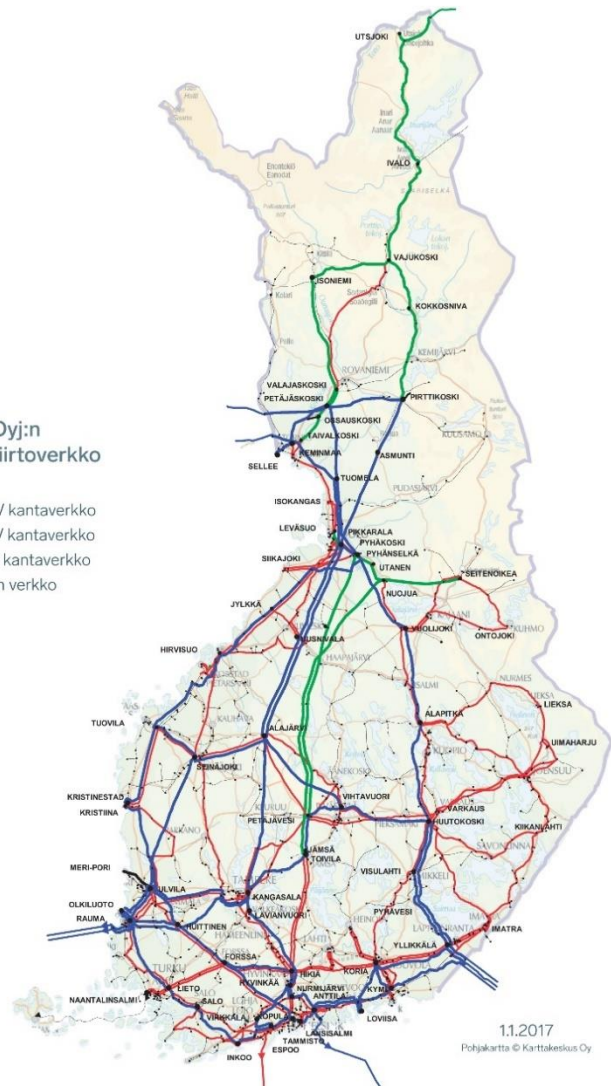
Besöksadress:
Bleckslagarvägen 21, Helsingfors

Kontaktpersoner:
Projektchef
Mika Penttilä
Teknisk sakkunnig
Tommi Raussi

Tfn 030 395 5000
fornamn.efternamn@fingrid.fi

Fingrid Oyj:n voimansiirtoverkko 1.1.2017

- 400 kV kantaverkko
- 220 kV kantaverkko
- 110 kV kantaverkko
- muiden verkko

MKB-konsult:

Sitowise Oy
Vindgränden 2, 02100 Esbo

Kontaktperson:
Projektchef
Lauri Erävuori

Tfn 020 747 6062
fornamn.efternamn@sitowise.com

Kontaktmyndighet:

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
PB 8060, 96101 Rovaniemi

Besöksadress:
Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi

Kontaktperson:
Överinspektör
Saana-Kaisa Ylitalo

Tfn 0295 037 002
fornamn.efternamn@ely-keskus.fi